

norden

SEKTORIOHJELMA

Kulttuuri

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston
puheenjohtajuus 2016

Sektoriohjelma kulttuuri

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuus 2016

ISBN 978-92-893-4526-2 (PRINT)

ISBN 978-92-893-4527-9 (PDF)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2016-719>

ANP 2016:719

© Pohjoismaiden ministerineuvosto 2016

Ulkoasu: Jette Koefoed

Kannen valokuva: ImageSelect och Karin Beate Nøsterud

Valokuva: s. 6 Signelements; s. 8 Benjamin Suomela;

s. 12, s. 16 Johannes Jansson; s. 14, Mette Mjöberg Tegnander

Kirjasinlaji: Meta LF

www.norden.org/nordpub

Pohjoismainen yhteistyö

Pohjoismainen yhteistyö on yksi maailman laajimpia alueellisia yhteistyömuotoja. Yhteistyön piiriin kuuluvat Islanti, Norja, Ruotsi, Suomi ja Tanska sekä Ahvenanmaa, Färsaaret ja Grönlanti.

Pohjoismaista yhteistyötä tehdään politiikan, talouden ja kulttuurin aloilla tärkeänä osana eurooppalaista ja kansainvälistä yhteistyötä.

Pohjoismaisen yhteisön tavoitteena on vahva Pohjola vahvassa Euroopassa.

Pohjoismainen yhteistyö pyrkii vahvistamaan pohjoismaisia ja alueellisia etuja ja arvoja globaalissa maailmassa. Maiden yhteiset arvot lujittavat osaltaan Pohjolan asemaa yhtenä maailman innovatiivisimmista ja kilpailukykyisimmistä alueista.

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18

DK-1061 København K

Puhelin (+45) 3396 0200

www.norden.org

SEKTORIOHJELMA

Kulttuuri

Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston
puheenjohtajuus 2016

Esipuhe	6
1. Avoin ja innovatiivinen Pohjola	9
2. Kestävä Pohjola	11
3. Luova Pohjola	11
4. Kulttuurienvälinen Pohjola	13
5. Nuori Pohjola	15
6. Digitaalinen Pohjola	17
Alustava kalenteri 2016	18

Esipuhe

Vesi-luonto-ihminen on Suomen Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajuusvuoden 2016 yhteinen johtava teema.

Pohjoismaille tunnusomaista ovat luonnon ja ympäristön arvostus, talousalueen yhtenäisyys, elinvoimainen ja dynaaminen taide- ja kulttuurielämä, kielten moninaisuus, avoin tieto, kansalaisyhteiskunta ja vahva demokratia.

Kulttuuri yhdistää meitä pohjoismaalaisia. Se on myös virallisen, vuoden 1962 Helsingin sopimukseen perustuvan, pohjoismaisen yhteistyön yksi peruspilari. Meille Pohjolassa on yhteistä kulttuurin avoimuus.

Ymmärrämme kulttuurin merkityksen ja arvon osana hyvinvointia ja osallistamista samalla tavalla.

Haluamme, että kaikki Pohjoismaiden asukkaat tuntisivat olevansa kotonaan Pohjoismaissa ja kokisivat myös pohjoismaisen kulttuurin omakseen. Toivomme, että kulttuurista ja taiteesta olisi apua tulijoille heidän integroitumisessaan ja kotoutumisessaan uuteen kotimaahan, ja että he myös niiden kautta kokisivat itsensä tervetulleiksi.

Teknologia on lisännyt kulttuurin ja taiteen avoimuutta. Se on tuonut uusia tapoja luoda, kokea ja kuluttaa. Parhaimmillaan digitalisaatio lisää kulttuuripalveluiden saavutettavuutta, esteettömyyttä ja avoimuutta.

Kiinnostus pohjoismaisia kulttuurejamme kohtaan maailmalla on suurta. Sujuva maittemme välinen yhteistyö toimii tässäkin apuna eri toimijoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriössä korostamme puheenjohtajuusvuoden aikana ihmislähtöisyyttä ja pohdimme *avoin Pohjola – digitaalinen Pohjola* tematiikkaa. Yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa käynnistämme kolmivuotisen *Hyvinvoivien ihmisten innovatiivinen ja avoin Pohjola 2020* -hankkeen. Sen läpileikkaavina teemoina ovat kulttuuri, hyvinvointi ja tasa-arvo.

Vuoden 2016 aikana toteutamme myös sektoriohjelmaamme Pohjoismaiden ministerineuvoston kulttuuriyhteistyön strategian 2013–2020 teemojen – *kestävä Pohjola, luova Pohjola, kulttuurienvälinen Pohjola, nuori Pohjola, digitaalinen Pohjola – pohjalta*. Strategia on kulttuuriministereiden tulevaisuuden visio ja se linjaa tavoitteet pohjoismaiselle kulttuuriyhteistyölle.

Puheenjohtajuuskautemme aikana panostamme suuriin, tässä sektoriohjelmassa tarkemmin esiteltäviin hankekokonaisuuksiin, jotka elävät ajassa ja vastaavat yhteisiin tarpeisiin. Osa hankkeista on jatkumoa aikaisemmille puheenjohtajuusvuosien hankkeille.

Toivon, että puheenjohtajuusvuotemme jää mieleen yhteisöllisenä ja avartavana.

Innostavaa kulttuurivuotta 2016 kaikille pohjoismaalaisille!

Sanni Grahn-Laasonen
opetus- ja kulttuuriministeri

1. ”Hyvinvoivien ihmisten innovatiivinen ja avoin Pohjola 2020 – Mahdollisuuksien tasa-arvoa hyvinvoinnista, kulttuurista, koulutuksesta ja työstä” -prioriteettihanke (2016–2018).

Sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteinen kolmivuotinen prioriteettihanke valottaa monipuolisesti Suomen pohjoismaisen puheenjohtajuuskauden 2016 teemaa ”ihminen”. Hankkeessa etsitään innovatiivisia ratkaisuja ja toimintamalleja yhteiskunnan hyvinvoinnin ja tasa-arvon säilyttämiseen tilanteessa, jossa väestön ikääntyminen, talous- ja työelämän muutokset, maailmanpolitiikan kriisit ja kansainvälinen pakolaistilanne luovat haasteita.

Hankkeen aikana pyritään muodostamaan myös poliittisen tason yhteinen näkemys siitä, millä edellytyksillä asiantuntijayhteistyön merkittävä pohjoismainen lisäarvo voidaan jatkossa varmistaa. Hankkeen pitkän aikavälin tuloksena vahvistetaan pohjoismaisen hyvinvointipoliittisen yhteistyön ja tiedonjakamisen pysyviä rakenteita. Hankkeen läpileikkaavia teemoja ovat hyvinvointi, moninaisuus, yhdenvertaisuus, sukupuolten tasa-arvo ja kulttuurisesti kestävä kehitys. Valittujen teemojen käsittelyssä hyödynnetään ja huomioidaan pohjoismainen tutkimus- ja innovaatiotoiminta. Hankkeen erityisenä painopistealueena ovat lapset ja nuoret.

Kulttuuri on osa ihmisten hyvinvointia ja osallisuutta. Maahanmuuttajien määrä on lisääntynyt kaikissa Pohjoismaissa viime vuosina. Pohjoismainen kulttuuri on moninaistunut ja rikastunut. Prioriteettihankkeen puitteissa käynnistetään yhtenä poikkisektorisena hankkeena hanke, jonka tavoitteena on lisätä maahanmuuttajien osallisuutta sekä parantaa kaksisuuntaista kotoutumista taiteen ja kulttuurin keinoin.

TAPAHTUMAT

- Kolmivuotisen prioriteettihankkeen kick off -seminaari 27.–28.1.2016, Turussa.
- Nuorisokahvila 27.1.2016, Turussa.

2. Kestävä Pohjola

Pohjoismainen kulttuurielämä vahvistaa Pohjoismaiden yhteiskuntien kestävyttä saatavuuden ja osallistamisen keinoin.

Yhteistyössä Pohjoismaisen kulttuuripisteen (KKN) ja CUPOREn kanssa järjestetään *Moninaisuus ja kestävä kehitys osana pohjoismaista kulttuuripolitiikkaa* – seminaari. Seminaarin puitteissa pohditaan sosiaalisesti, kulttuurisesti ja ekologisesti kestävä kehityksen periaatteiden yhteisvaikutusta polarisoitumisen ehkäisemiseen yhteiskunnassa. Kuinka voimme toimia yhdessä kestävämmän maailman puolesta?

TAPAHTUMAT

- *Moninaisuus ja kestävä kehitys osana pohjoismaista kulttuuripolitiikkaa* – seminaari marraskuussa 2016, Helsingissä.

3. Luova Pohjola

Pohjola on elinvoimainen, dynaaminen ja luova kulttuurialue. Pohjoismaat tunnetaan maailmanlaajuisesti arkkitehtuuristaan ja muotoilustaan. Pohjoismaissa käytännölliset ja laadukkaat arjen ympäristöt ovat perinteisesti olleet tärkeitä elämänlaadun ja kansainvälisen arvostuksen mittareita.

Pohjoismaat ovat ensimmäisten joukossa myös arkkitehtuuripolitiikan kehittäjinä ja uudistajina. Suomen arkkitehtuuripoliittinen ohjelma (1998) on ollut mallina useiden muiden eurooppalaisten maiden arkkitehtuuripoliittisille ohjelmille. Arkkitehtuuripoliittisten ohjelmien kehittämisessä kansalaiset, asiantuntijat, viranomaiset ja päättäjät tunnistavat yhdessä rakennetun ympäristön kulttuurisia, sosiaalisia ja ekologisia merkityksiä ja luovat niihin tukeutuen linjauksia, joilla rakennetaan tulevaisuuden asukasviihtyvyyttä ja paikkojen menestystä.

Yhteistyössä Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen kanssa järjestetään alkusyksyllä 2016 Helsingissä seminaari, jossa pohditaan arkkitehtuurin merkitystä pohjoismaiselle hyvinvoinnille ja kilpailukyvyille.

TAPAHTUMAT

- *Arkkitehtuuri pohjoismaisen kulttuurin ja hyvinvoinnin syvärakenteena* – seminaari syksyllä 2016, Helsingissä.

4. Kulttuurienvälinen Pohjola

Kaikki Pohjoismaiden asukkaat tuntevat olevansa kotonaan Pohjoismaissa ja olevansa osa myös Pohjoismaiden kulttuuria.

Maahanmuutto ja eri väestöryhmien välinen eriarvoisuus on yhteiskunnallisena ilmiönä haastava ja näyttäytyy mm. vihapuheena. Suomi toimii *UNESCO:n World Press Freedom Day* – sananvapauskonferenssin isäntämaana 3.–4.5.2016. Samalla juhlistetaan maailman ensimmäistä painovapausasetusta, joka otettiin käyttöön Ruotsissa vuonna 1766.

UNESCO:n sananvapauskonferenssin tapahtumat korostavat maailmanlaajuisesti lehdistönvapauden merkitystä ihmisoikeuksien toteutumiseksi, toimivalle kansalaisyhteiskunnalle ja demokratiakehitykselle. Keskeisiä sananvapauskonferenssin teemoja ovat mm. toimittajien turvallisuus, tiedon saavutettavuus, medialukutaito, siirtolaisuus ja kulttuurinen ilmaisunvapaus.

Yhteistyössä Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuksen, UNESCO:n ja Suomen kansallismuseon kanssa järjestetään UNESCO:n konferenssin yhtenä sivutapahtumana seminaari *Re-shaping Cultural Policies*, jonka tavoitteena on lisätä tietoisuutta kulttuurisen ilmaisunvapauden moninaisuuden merkityksestä kestäväälle kehitykselle ja kulttuuri-ilmaisuille Pohjoismaissa sekä kuinka nämä olisivat hyödynnettävissä YK:n uuden kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda 2030) toteutuksessa. Seminaarissa pohditaan myös digivallankumouksen merkitystä taiteen ja kulttuurin kentällä aina taiteen ja luovan talouden luomisprosesseista teosten saatavuuteen ja levitykseen.

UNESCO:n sananvapauskonferenssi on hyvä ja globaali foorumi Pohjoismaiden yhteiselle esiintymiselle. Konferenssin yhteydessä järjestetään myös vuoden ensimmäinen kulttuuriministerikokous (MR-K 1/16).

TAPAHTUMAT

- UNESCO:n sananvapauskonferenssi 3.–4.5.2016, Helsingissä.
- *Re-shaping Cultural Policies* – seminaari 2.5.2016, Helsingissä.
- Kulttuuriministerikokous (MR-K 1/16) 2.5.2016, Helsingissä.

5. Nuori Pohjola

Pohjoismaiden lapset ja nuoret ovat luovia, osallistuvia ja kantaaottavia toimijoita taiteen ja kulttuurin alalla.

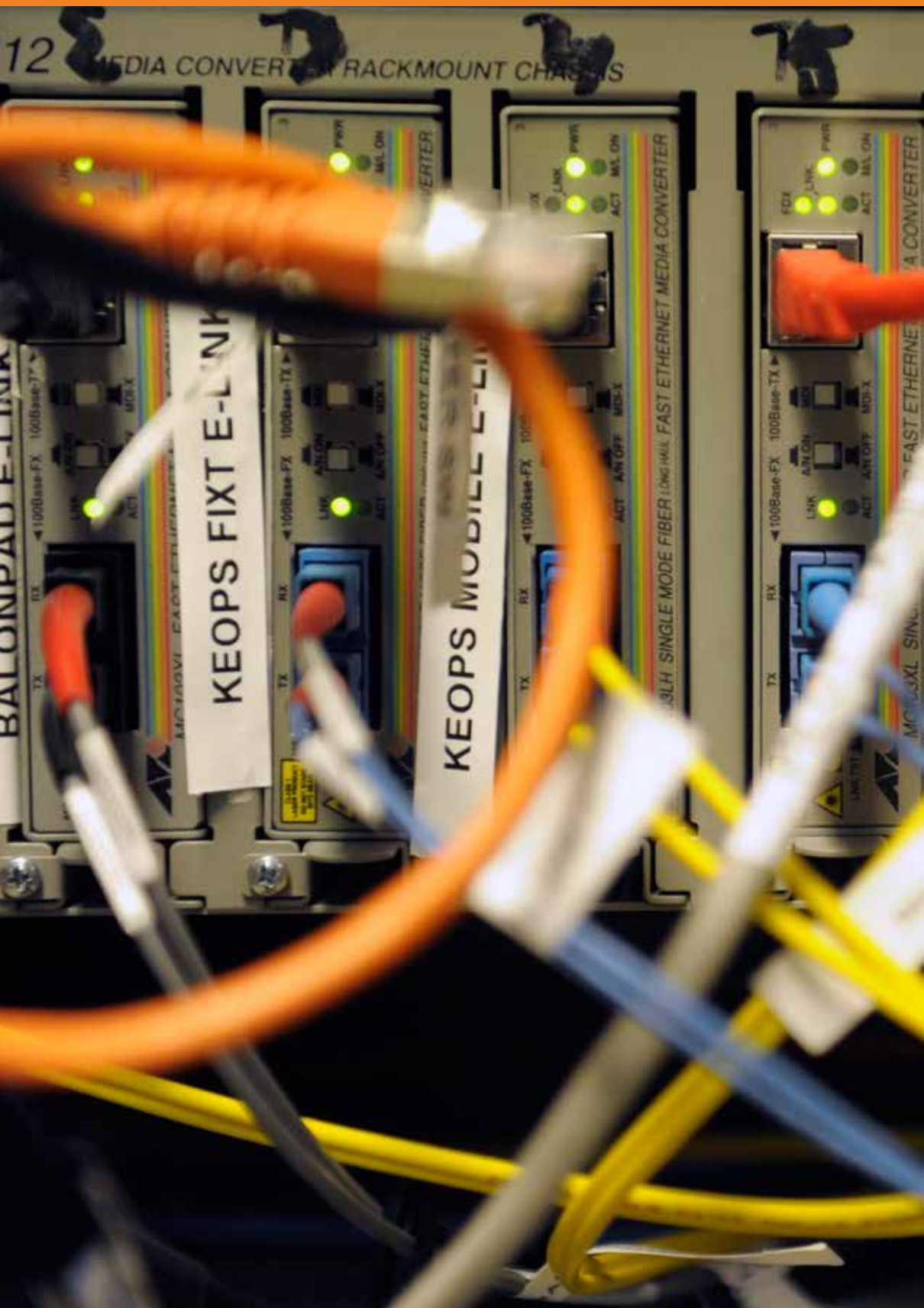
Lapsilla ja nuorilla on tärkeä sija pohjoismaisessa kulttuuriyhteistyössä, joka tunnustaa lasten ja nuorten mahdollisuudet ja oikeudet vaikuttaa omaan elämäänsä. Heitä varten on myös tärkeää luoda niin digitaalisia kuin fyysisiä kohtaamispaikkoja, jotka vastaavat lasten ja nuorten tarpeita ja toiveita.

Lasten ja nuorten asioiden poikkihallinnollisuutta on hyvä pitää lähtökohtana ottaen huomioon lapsia ja nuoria koskevien kysymysten laajan kirjon ja kestävän kehityksen periaatteet.

Puheenjohtajuusvuoden aikana järjestetään yhteistyössä mm. NORDBUKn, sosiaali- ja terveysministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Pohjoismaisen kulttuuripisteen sekä Hanasaaren ruotsalais-suomalaisen kulttuurikeskuk- sen kanssa *SILLAT-BRIDGES-BROAR-BROER* – nuorisokonferenssi nuorten hyvinvoinnista ja osallisuudesta Pohjoismaissa. Tämä poikkihallinnollinen yhteistyökongferenssi tarkastelee nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteu- tumista mm. koulutuksen, yhdenvertaisuuden, kulttuurin ja median sekä työllisyyden ja yrittäjyyden näkökulmista.

TAPAHTUMAT

- *SILLAT-BRIDGES-BROAR-BROER* – yhteispohjoismainen nuorisokonferenssi, 26.–28.9. 2016, Helsingissä.

12 MEDIA CONVERTER RACKMOUNT CHASSIS

BALONPAD E-LINK
100Base-FX 100Base-TX
LNK ACT MDX
KEOPS FIXT E-LINK
100Base-FX 100Base-TX
LNK ACT MDX
KEOPS MOBILE E-LINK
100Base-FX 100Base-TX
LNK ACT MDX
KEOPS SINGLE MODE FIBER LONG HALL FAST ETHERNET MEDIA CONVERTER
100Base-FX 100Base-TX
LNK ACT MDX
KEOPS SINGLE MODE FIBER LONG HALL FAST ETHERNET MEDIA CONVERTER

6. Digitaalinen Pohjola

Pohjoismainen kulttuuri hyödyntää digitaalisen viestinnän kaikkia mahdollisuuksia.

Kulttuurihistoriallisilla museoilla on ollut pitkään tarve kehittää kokoelmanhallintaa ja sen työnjakoa sekä koordinoita nykydokumentointia. Kansallinen TAKO -verkosto on Suomen kansallismuseon johtama ammatillisten museoiden tallennus- ja kokoelmayhteistyöverkosto. Verkostolla on kaksi päätavoitetta: museoiden välinen tallennustyönjako ja nykydokumentoinnin koordinointi.

Vaikka kaikki museot Pohjoismaissa tekevät nykydokumentointia, sitä tehdään hieman erilaisin verkostoin. Ajatustenvaihto nykydokumentointiprosesseista ja niiden ympärille rakennetuista verkostoista on ensiarvoisen tärkeää. Puheenjohtajuusvuoden aikana kansallinen verkosto laajennetaan yhteispohjoismaiseksi verkostoksi. Seminaari keskittyy kokoelmahallinnan viimeisimpiin kehitysnäkymiin sekä alan merkittävimpiin haasteisiin myös ja erityisesti digitaalisuuden luomista lähtökohdista.

TAPAHTUMAT

- *Digitaaliset kokoelmat – avoimempi Pohjola*
– seminaari 9.–10.2.2016, Helsingissä.

Alustava kalenteri 2016

Tapahtuma	Aika	Paikka
Kick off -seminaari kolmivuotiselle prioriteettihankkeelle	27–28.1.2016	Turku
Nuorisokahvila	27.1.2016	Turku
Virkamieskomitean kokous (ÄK-K 1/16)	2–3.2.2016	Kööpenhamina
<i>Digitaaliset kokoelmat – avoimempi Pohjola – seminaari</i>	9–10.2.2016	Helsinki
Virkamieskomitean kokous (ÄK-K 2/16)	30–31.3.2016	Helsinki
Kulttuuriministerikokous (MR-K 1/16)	2.5.2016	Helsinki
UNESCO:n sananvapauskonferenssin sivutapahtuma kulttuurisesta ilmaisunvapaudesta – <i>Re-shaping Cultural Policies</i>	2.5.2016	Helsinki
UNESCO:n <i>World Press Freedom Day</i> – sananvapauskonferenssi	3–4.5.2016	Helsinki
<i>Arkkitehtuuri pohjoismaisen kulttuurin ja hyvinvoinnin syvärakenteena – seminaari</i>	syksy	Helsinki
Virkamieskomitean kokous (ÄK-K 3/16)	viikko 37	Ahvenanmaa
<i>SILLAT-BRIDGES-BROAR-BROER</i> – yhteispohjoismainen nuorisokonferenssi	26–28.9.2016	Helsinki
Kulttuuriministerikokous (MR-K 2/16)	2.11.2016	Kööpenhamina
<i>Moninaisuus ja kestävä kehitys osana pohjoismaista kulttuuripolitiikkaa – seminaari</i>	marraskuu	Helsinki
Virkamieskomitean kokous (ÄK-K 4/16)	1–2.12.2016	Kööpenhamina

norden

Pohjoismaiden ministerineuvosto

Ved Stranden 18
DK-1061 København K

www.norden.org

norden

Pohjoismaiden ministerineuvoston
Suomen puheenjohtajakausi 2016

Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristö
Ulkoasiainministeriö

www.norden2016.fi

Laivastokatu 22 H
FI-00160 Helsinki
Puhelin: +358 295 350 000

SUOMI
FINLAND

ANP 2016:719
ISBN 978-92-893-4526-2 (PRINT)
ISBN 978-92-893-4527-9 (PDF)